

Utenriksdepartementet
Att.: Turi Bakke
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo

UTENRIKSDEPARTEMENTET	
11/02456-38	S-EØS
10 MAI 2012	
Arkivkode	540-03

Oslo, 02.05.2012
Vår ref.: 12/170-2
Saksbehandler: Richard Ragnarsson
Internasjonalt sekretariat

Høring - NOU 2012:2 Utenfor og innenfor - Norges avtaler med EU

Statistisk sentralbyrå (SSB) viser til brev av 31. januar 2012 der vi inviteres til å komme med våre synspunkter på Europautredningen (NOU 2012:2).

NOU 2012:2 er en omfattende gjennomgang av Norges avtaler med EU med hovedvekt på EØS-avtalen og dens betydning for det norske samfunnet.

Statistikk spiller en viktig rolle for beskrivelse og overvåking av det indre markedet og andre relevante områder for EØS-samarbeidet samt at statistikk brukes som grunnlag for fastsettelse av EØS-kontingenten. Statistikkartikkelen, artikkel 76, i EØS-avtalen er omtalt behørig i utredningen. Om lag 300 statistikkrettsakter er inkorporert i vedlegg XXI, og dette vitner om ett omfattende harmoniseringsarbeid på statistikkområdet siden ikrafttreddelsen av avtalen i 1994. Vi har konsentrert våre merknader rundt kapittel 20.6 som omhandler statistikk.

Kapittel 20.6 Statistikk

Siste avsnitt s. 629(630) omhandler ESS-komiteén (ESSC). Her kan følgende presiseres.

- I første setning opplyses det at ”..representanter for de nasjonale statistikkbyråer...”. De som møter skal representere sin institusjon på overordnet nivå dvs. administrerende direktør.
- Det påpekes i siste setning at ”Norge, ved SSB, har observatørstatus i ESSC”. Dette er ikke helt dekkende. ESSC-møtene har også status som kombinerte EØS-konferanser (se St.prp. nr. 100 (1991-92) og Protokoll 30 til EØS-avtalen). Ifølge artikkel 13 i ”Rules of Procedure of the ESSC” av 14. mai 2009 deltar EØS/EFTA-landene i henhold til EØS-avtalen – spesielt Protokoll 30 – på alle EØS-relevante saker, det vil si de fleste sakene. For andre saker har EØS/EFTA-landene observatørstatus. Når det kommer til avstemming i komitologisaker er EØS/EFTA-landene til stede og EØS/EFTA-landene gir en felles informasjon til møtet om EØS/EFTA-landenes standpunkt. Det vil si at bortsett fra selve stemmegivningen deltar vi på lik linje med EU-landene, og sitter fysisk etter alfabetisk rekkefølge sammen med EU-landene. Vi er også valgbar til å sitte i styringsgruppen for ESSC møtene – den såkalte Partnerskapsgruppen.

I siste setning første avsnitt s. 630 skriver man at Norges bidrag til statistikkprogrammet er beregnet til gjennomsnittlig 7,4 millioner kroner per år. Dette tallet stammer sannsynligvis fra St.prp.nr. 50 (2007-2008), som gir ett anslag for det gjennomsnittlige årlige bidraget til statistikkprogrammets operasjonelle budsjett. Statistiksamarbeidet har i tillegg relativt sett store administrative kostnader som dekkes av det årlige bidraget, og i våre budsjetter for kontingentbetaling for statistikkprogrammet (inklusive MEETS-

programmet¹) opererer vi med 10,8 og 10,6 og 10,6 millioner kroner til kontingentbidrag i henholdsvis 2012, 2011 og 2010. Videre kommer det frem av tabell over programkontingenten for deltakelse i programmer (tab. 24.4 på side 778) at statistikkontingenten var på 4,4 millioner kroner i 2009. Vi kjenner ikke til bakgrunnen for dette tallet, men det virker litt lavt selv om man eventuelt bare ser på det operasjonelle bidraget.

Andre avsnitt s.630 omhandler blant annet European Statistical Training Programme (ESTP) og norske statistikers mulighet til å delta i dette opplæringsprogrammet. Det bør kanskje nevnes at Norge ved SSB også har vært aktiv tilbyder av kurs innenfor dette programmet (tre kurs årlig i perioden 2007-2010, ett i 2011 og to i 2012). Flere EU-land, også enkelte store, har ikke gitt noen kurs.

I tredje avsnitt s. 630 skriver man at 5 av totalt 44 nasjonale eksperter kom fra Norge. Vi opererer med 6 norske eksperter utsendt fra SSB i 2011. Det tar av og til litt tid å erstatte en ekspert og av den grunn var det en vakanse deler av 2011, men vi hadde 6 eksperter til medio 2011 (se Årsmelding Internasjonalt samarbeid 2012). Vakansen ble erstattet sent høsten 2011 med tiltredelse 2012. Dette er helt normalt.

Avsnitt seks s. 630 dreier seg om inkludering av norske data i Eurostats publikasjoner. Her skriver man blant annet at ”Manglende inkludering av EFTA-data skyldes i stor grad denne (*skrivefeil?*) ikke blir samlet inn av EFTA...”. EFTA samler ikke inn data, men EFTA-landene gjør det.

I avsnitt åtte s.630 beskrives grunnlaget for europeisk statistikk som den europeiske statistikkloven og Retningslinjene for europeiske statistikk – Code of Practice (CoP) fra 2005. Disse retningslinjene ble revidert i løpet av en toårsperiode og vedtatt av ESSC i september 2011, slik at gjeldende versjon er fra 2011. SSB ledet sammen med Eurostat arbeidet med revisjon av CoP. Dette er ett av flere eksempler som viser at Norge har innflytelse gjennom faglige råd i det europeisk statistiske system (ESS).

Første avsnitt s. 631 omhandler bruk av statistikk til politikkformål, og man påpeker ganske riktig at tall for EØS/EFTA-land av og til blir utelatt i *policy indicators* publiseringer. Stort sett har Eurostat inkludert norske tall i databasene og i publikasjoner som Eurostat har vært eneansvarlig for, såfremt disse har blitt rapportert. Det er særlig i enkelte publikasjoner der policy DG-er har vært involvert at vi har blitt mer systematisk utelatt. Videre har det vært en utfordring å forsøke å få med norske tall i slike tverrgående statistikkpublikasjoner som ofte også dekker områder utenfor EØS-avtalen. Våre to partnerland Liechtenstein og Island, har på statistikkfeltet hatt en til dels annen tilnærming til datarapportering og inkludering i databaser og publikasjoner. Norge har produsert og rapportert langt mer statistikk enn disse to landene, som til dels har rapportert for lite eller hatt varige unntak. Dette har særlig blitt tydelig nå som Island er ett kandidatland og man ser at de ikke oppfyller acquset for statistikk også innenfor EØS-relevante deler. Dermed har det vært vanskelig å bruke argumentet om at EØS/EFTA-landene må inkluderes, når det i praksis kun har vært Norge som har vært interessert og kapabel.

Videre hevdes det at utvalget flere ganger i sitt arbeid har støtt på utfordringer som følge av at sammenlignbar statistikk ikke har vært tilgjengelig. Her nevnes offentlige anskaffelser som ett eksempel, som for øvrig er data som ikke innhentes fra statistikkbyråene. Det ville vært interessant om utvalget hadde påpekt andre områder der EØS-relevant statistikk manglet, siden det er ganske sjelden vi får denne type innspill fra brukere av statistikk.

Andre kommentarer

- I kapittel 24.6 tar man opp Norges betalinger som følge av EØS-avtalen. I tabell 24.8 som omhandler nettobidrag fra utvalgte land viser det seg at Norge plasserer seg på nivå med Italia, høyere enn Finland, men langt bak Sverige og Tyskland. Man poengterer at for Norges del omfatter bidragene bare finansieringsordningene og ikke utgifter til programsamarbeidet og EFTA/EØS-institusjonene. Bidraget per capita omtales så igjen i oppsummeringen andre avsnitt s. 787, der det poengteres at de norske bidragene er omtrent halvparten av de svenske (500 kroner mot 1000 kroner per innbygger). I tabell 24.7 presenteres både netto- og bruttobidrag fra Norge i 2010. Her er totalt nettobidrag på 3 466 millioner kroner herav 2 792 fra finansieringsordningene. Burde man ikke her lagt til grunn 3 466 og ikke 2 792 (= 349 millioner euro ved valutakurs = 8)? Dette ville medført at Norges bidrag ville være mer sammenlignbart med de andre landene og utgjøre 433 millioner euro i 2010 eller 90 euro/ 722 kroner per innbygger.

¹ Se St.prp.nr. 55 (2008-2009) og EEA EFTA Budget

- I utvalgets anbefalinger i underkapittel 28.3.6 s 875 foreslår man å:

”Styrke samarbeid med Eurostat for å muliggjøre analyser av EØS-området samlet.”

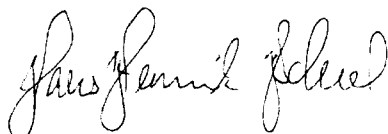
Vi er enig i at det er viktig med et godt samarbeid med Eurostat og hvis det kan identifiseres områder for forbedring, støtter vi det. Men som påpekt over så er statistikkområdet et område der Norge er godt integrert i det europeisk statistiske samarbeidet. EFTAs statistiske kontor er også fysisk lokalisert i Eurostats bygning i Luxembourg og SSB har for tiden 6 utstasjonerte eksperter i Eurostat. I tillegg arbeider det en nordmann fra SSB ved EFTAs statistiske kontor og SSB har utsendt minst en trainee per år ved dette kontoret. Vi har hatt over 30 eksperter (+ traineer) sekundert til Eurostat siden ordningen ble etablert. De fleste av disse arbeider fremdeles i SSB, og disse kjenner Eurostat meget godt både faglig og personlig².

Vi møter flere ganger per år Eurostats toppledelse formelt og uformelt og har ett godt og nært forhold til Eurostats generaldirektør Walter Radermacher. SSB er blant de mest aktive statistikkbyråene innenfor internasjonalt samarbeid og deltar aktivt i utviklingsprosjekter, kursvirksomhet og møtedeltakelse på ulike nivåer innenfor EU/EØS-samarbeidet. Eurostatansatte besøker også SSB jevnlig i forbindelse med møter og kursvirksomhet. Ifølge oversikter fra EFTAs statistiske kontor så er inklusjonen av norske data nær en historisk topp med en inklusjonsrate på rundt 90 prosent for en rekke sentrale publiseringer. Norske data er tilgjengelige via Eurostats databaser og norske mikrodata utleveres fra Eurostat til europeiske forskere på lik linje med EU-lands data.

Fremdeles er det mangler, og da særlig i analysene og sammenstillingene som ofte utføres av andre DG-er, forskningsinstitutter m.m. enn Eurostat. Videre er det som vi påpeker over ett stort skille mellom den statistiske kapasiteten til Liechtenstein og Island på den ene side og Norge på den andre. Dette medfører at det ikke er enkelt å argumentere sterkt for å delta mer aktivt i samarbeidet som allerede på flere områder går utover EØS-avtalen. I forhandlingsfasen og umiddelbart etter stod EFTA-siden langt sterkere, og det ble for eksempel utarbeidet EØS-aggregater i tabeller i tillegg til EU og EFTA-aggregater i Eurostatpublikasjoner. Denne dimensjonen har blitt stadig svakere som følge av at EØS/ EFTA gikk fra 7(8) til 3 små land samtidig som EU har økt fra 12 til 27 land.

Over 50 prosent av SSBs årsverk i statistikkproduksjonen er tilknyttet EU-rettsaker. Vi deltok på over 130 møter i Eurostat i 2011. Vi har innehatt sentrale verv i det europeiske statistiksamarbeidet som medlem av Partnerskapsgruppen, ledet flere peer reviews av andre statistikkbyråer på oppdrag fra Eurostat og ledet sammen med Eurostat den første Sponsorshipgruppen. ESS-komiteén fungerer også som felles EØS-konferanser der SSB deltar på lik linje med EU-land.. Vi kan også føye til at det er en utfordring som følge av Lisboa-traktaten at mer og mer av lovgivning blir delegert slik at ESS-komiteén mister formell makt og mer diskusjon og makt flyttes over til arbeidsgruppen for statistikk i Rådet, der vi ikke har møterett.

Med vennlig hilsen

Hans Henrik Scheel
administrerende direktør

Kopi: Finansdepartementet

² Se feks DIFI rapport 2012:1 – Norges nasjonale ekspertar i Kommisjonen kapittel 7.1.4 om SSBs sekondering av eksperter.